πολιτική τους ἀνεξαρτησία. Δίνουν τοῦ Δράκου νὰ φάει κάτι, ἀφοῦ εἶναι Δράκος καὶ πρέπει νὰ τρώει. Καὶ ἔτσι γλυτόνουν τοὐλάχιστο τὸ πετσί τους καὶ μὲ τὸ πετσί τους τὴν ἐθνική τους ὕπαρξη. Κάθε κατάχτηση εἶναι σιωπηρὴ συμφωνία τοῦ καταχτητῆ μὲ τοὺς ὑποταγμένους καὶ νέα ἰσορροπία ἀπὸ συμφέροντα.

Ἔτσι ἡ Σαμοθράκη ἔμεινε πάντα ἰδιοκυβέρνητη καὶ ἑλληνική. Οἱ διάφοροι ξένοι καταχτητὲς πέρασαν ἀπὸ τὴ Σαμοθράκη ὅπως περνοῦν ἀπὸ τὸν καθρέφτη ἀπὸ πάνω διάφορες μορφὲς ἀνθρώπων. Καὶ κεῖ ποὺ θαρροῦσαν πὼς εἶχαν πιὰ ὑποτάξει ὁλότελα τὸ νησὶ καὶ τὸ εἶχαν κάμει παντοτεινὰ δικό τους, ἐκεῖ ποὺ φαντάζουνταν πὼς εἶχαν φτειάξει τοὺς κατοίκους κατὰ τὴ δική τους τὴν κρυφὴ ἐπιθυμία, ἐκεῖ ξέπεφτε ἡ ἐξουσία τους ἡ πολιτική, ἔφευγαν ἀπὸ τὸ νησί, καὶ ἔμεναν πάλε οἱ Σαμοθρακίτες Σαμοθρακίτες, ἀκέριοι. Καὶ ἔρχουνταν τότε ἄλλοι κύριοι καὶ ὅριζαν τὸ νησί, μὰ τὸ νησὶ δὲν ἄλλαζε μορφὴ καὶ ὅπως τὰ βράχια του ἦταν καὶ ἔμεναν ἀπὸ γρανίτη, ἔτσι καὶ οἱ κάτοικοί του ἔμεναν Ἕλληνες.

Κανένας πολιτισμὸς δὲν ἀντικατάστησε τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ στὴ Σαμοθράκη. Κανένας δὲ χώθηκε στὴν ψυχὴ τῶν νησιωτῶν γιὰ νὰ τὴν ποτίσει καὶ νὰ τὴν ἀλλάξει. Ὅ,τι μπορεῖ καὶ ἀφομοιόνει ὁ Ἕλληνας ἀπὸ τοὺς ξένους πολιτισμούς, τὸ παίρνει καὶ τὸ κάνει δικό του· μὰ λιγωστὰ πράματα μπορεῖ καὶ ἀφομοιόνει. Τὰ περισσότερα τοῦ μένουν ξένα, δὲν τὸν ἀγγίζουν κἄν, ἢ δὲν μπαίνουν μέσα του. Ποτὲ ὡς τὴν ὥρα δὲν ξέχασε τὸν ἑαυτό του ὁ Ἕλληνας.

Ἔτσι διοίκησαν τοὺς Ἕλληνες ὡς τώρα ὅλοι οἱ ξένοι καταχτητές, Πέρσες, Ρωμαῖοι, Βενετσιάνοι, Φράγκοι καὶ Τοῦρκοι. Ἔτσι τοὺς διοίκησαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, Σπαρτιάτες, Θηβαῖοι ἢ Μακεδόνες. Μονάχα ὅταν ἦρθαν οἱ νέοι Ἕλληνες καταχτητές, οἱ πολιτικοὶ καὶ νομοθέτες τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους, τότε καταργήθηκαν οἱ κοινότητες, σβύστηκε ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση, μὲ μιὰ μονοκοντυλιά, μ' ἕνα νόμο. Τὸ ἴδιο κάνουν τώρα καὶ οἱ Βούλγαροι γιὰ τὶς ἑλληνικὲς κοινότητες ποὺ εἶναι στὴ σημερινὴ Βουλγαρία. Γιὰ νὰ πνίξουν τὴν ἑλληνικὴ ζωὴ τσαλαπάτησαν τὶς ἑλληνικὲς κοινότητες καὶ τὶς διαλύσανε. Ξέρουν τί κάνουν, ἐκεῖνοι. Οἱ ἄλλοι ξένοι τὶς σεβάστηκαν τὶς ἑλληνικὲς κοινότητες, ὅλοι. Μονάχα οἱ Ἕλληνες ἄρχοντες τοῦ νέου κράτους καὶ οἱ Βούλγαροι τὶς ἀφάνισαν. Χαλνῶντας τὶς κοινότητες, χάλασαν κάτι στερεό, κάτι ὀργανωμένο, κάτι ποὺ ζοῦσε καὶ ἦταν φυσικό. Οἱ Ἕλληνες ἄρχοντες δὲ σεβάστηκαν ἕναν ὀργανισμὸ ποὺ τοὺς γλύτωσε ὡς τώρα ἀπὸ χίλιους θανάτους, καὶ θὰ τοὺς γλυτόνει πάντα, ἂν τὸ θέλουν. Ὡς τὰ τώρα εἶχε ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ τοὐλάχιστο τὴ θέληση τῆς αὐτοσυντηρησίας. Μήπως καὶ αὐτὴν τὴν ἔχασε;

Ἀλλὰ καὶ τί ἀξίζει *νὰ θέλει νὰ ζῆ* μιὰ φυλή, *ἂν δὲ θέλει καὶ νὰ νικήσει;* Καὶ πῶς θὰ νικήσει ἂν δὲν ἑνωθεῖ ὅλη καὶ δὲ φτειάσει ἕνα κράτος μεγάλο καὶ δυνατό, ὀργανισμὸ πολιτικὸ μὲ βάση τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση, ἀφοῦ τέτοιο εἶναι τὸ φυσικό της;

(*Ἀκολουθεῖ*)

ΙΔΑΣ

Η ΚΥΒΕΛΗ

(*Ἀνοιχτὸ γράμμα στὴν κ. Κυβέλη Ἀδριανοῦ*)

Ἀγαπητὴ κυρία,

Δὲ θὰ σᾶς συχαρῶ γιὰ τὴ μοναδικὴ ἐπιτυχία σας τὴ Δευτέρα βράδι στὶς «Ἁλυσσίδες» καὶ «Στὴν ὀξώπορτα». Θὰ συχαρῶ τὸν ἑαυτό μου ποὺ ἀξιώθηκα νὰ ἰδῶ, ζωντανεμένα ἀπὸ τὴν ὑπέροχη τέχνη σας, δυὸ πλάσματα τῆς φαντασίας μου, τὴν *Ἀστρούλα* καὶ τὴ *Λίνα* καὶ νὰ δοκιμάσω γιὰ λίγες εὐτυχισμένες στιγμὲς μιὰ τόσο δυνατὴ συγκίνηση, ποὺ ἡ θύμησή της θὰ μὲ συντροφεύει σ' ὅλη μου τὴ ζωή.

Περισσότερο στὴν τέχνη σας παρὰ στὰ ἔργα μου, τὴ χρωστῶ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ διαλεχτοῦ κοινοῦ τοῦ θεάτρου σας νὰ βγῶ στὴ σκηνή, καθὼς καὶ τὰ τόσο ἐνθουσιώδικα χεροκροτήματά του. Νὰ δεῖτε, χεροκροτοῦσε τὶς «Ἁλυσσίδες» κι ὁ κ. Ξενόπουλος, καθὼς τὸ μολογεῖ κι ὁ «Monde Hellenique» τῆς Τρίτης (Mr Xénopoulos qui se trouvait dans la salle a vivement applaudies, après avoir écrit l' année dernière une demi-douzaine d' articles contre cette piéce), κ' ἔτσι κοντὰ στὰ τόσα ἄλλα, σᾶς χρωστῶ καὶ τὰ χεροκροτήματα ἑνὸς τόσο δύσκολου κριτικοῦ.

Δὲ θέλω νὰ σᾶς ζαλίσω περισσότερο. Ἡ εὐγνωμοσύνη μὲ δυὸ λόγια φανερώνεται καὶ θαρρῶ τὰ εἶπ' αὐτὰ τὰ δυὸ τὰ λόγια. Μιὰ μέρα θὰ γραφεῖ πλατιὰ τί χρωστάει τὸ νεοελληνικὸ θέατρο σὲ σᾶς, μὰ τί χρωστάει καὶ στὸν κ. Χρηστομάνο ποὺ ἕνα τόσο σπάνιο τάλαντο, σὰν τὸ δικό σας, τὸ πῆρε στάριστοτεχνικά του χέρια καὶ τὄπλασε ἀληθινὸ καλλιτέχνημα. Καὶ συλλογίζουμαι τώρα πὼς πρέπει νἆναι ἀρκετὴ παρηγοριὰ γιὰ τὸν πρῶτο δάσκαλό σας τὸ πὼς τὸ ἴδιο βράδι ποὺ σφυριζότανε καὶ μαξιλαρωνότανε ἄγρια στὴ «Νέα Σκηνὴ» ὁ «Κοντορεβιθούλης» του, ἀποθεωνότανε ἕνα ἄλλο ἔργο του, ἡ Κυβέλη, στὸ Βαριετὲ στὰ δυό μου σκηνικὰ ἔργα.

Μ' εὐγνωμοσύνη

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 5.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ. Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομή του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμᾶ πουλιοῦνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμή.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδεróδρομου Ὁμόνοια), στὸ κιόσκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἑστίας« Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τί θὰ γίνει — Ὁ Καρκαβίτσας — Τὸ συμπέρασμα — Τὸ Ἐπαναστάτες! — Ἡ δωρεὰ τοῦ Κοργιαλένιου. — Ὁ τύπος καὶ ἡ ἐπανάσταση.

ΑΝΟΙΞΕ ἡ Βουλή, ἦρθε κι ὁ κ. Θεοτόκης. Κ' ἔτσι μπαίνουμε στὴ δεύτερη πράξη τῆς Ἐπανάστασης, τὴν Κοινοβουλευτική. Τί θὰ γίνει δῶ κι ὁμπρός, δὲν τὸ ξέρουμε. Τὸ εἴπαμε, προφῆτες δὲν εἴμαστε. Μὰ δὲ βλέπουμε καὶ ποιός Προφήτης θὰ μποροῦσε νὰ προφητέψει σὲ μιὰ τόσο ἀνακατεμένη κατάσταση, σὰν τὴ σημερινή, ποὺ δὲν ξέρει κανεὶς τί νὰ πιστέψει καὶ τί ὄχι, ἀπὸ ὅσο λέγουνται, ἀκόμα κι ἀπ' ὅσα γίνουνται.

Νά, λ. χ. ὁ κ. Θεοτόκης, δήλωσε **κατηγορηματικὰ** *πὼς παραιτιέται ἀπὸ τὴν κομματικὴ ἀρχηγία καὶ δὲν παραιτήθηκε· δήλωσε πὼς δὲ θὰρθεῖ στὴν Ἀθήνα καὶ ἦρθε. Κι ὅταν ἔχουμε αὐτὰ τὰ δυό, γιατί νὰ μὴν καρτεροῦμε καὶ τὸ τρίτο, πὼς δηλ. δὲ θὰ ὑποστηρίξει τὴν Κυβέρνηση, ὅσο κι ἀ βεβαιώνει πὼς θὰ τὴν ὑποστηρίξει;*

Πολλὰ πράματα μποροῦνε νὰ γίνουν ἀπὸ σήμερα ἴσαμ αὔριο, μπορεῖ ὅμως νὰ μὴ γίνει καὶ τίποτε κι ὅλα νὰ τελιώσουνε σ' ἕνα πούφ! Ρωμαΐικο. Θαρρεῖτε πὼς εἶνχι τόσο δύσκολὸ νὰ γίνει κι αὐτό;

*

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ κι ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τῆς Βουλῆς κι ἀπὸ

— Κάτι φριχτὸ ἀργοσαλεύει μὲ μεγάλους πλοκαμοὺς πίσω ἀπὸ τὸ παραμύθι. Ποιός ξέρει ἂν ὁ Οἰδίποδας Τύραννος δὲν εἶναι τὸ αἰώνιο δράμα ποὺ στιχούργησε ἡ Μοῖρα καὶ τὄδωκε στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου νὰ τὸ παίζει ἀπάνω στὴ σκηνὴ τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ διασκεδάζει ποιός ξέρει Ποιόν! Πρόσεξε, Ὀρέστη, νὰ δεῖς... Ὅλα ταιριάζουν. Στὴν ἀρχὴ ὁ Ἄνθρωπος ζεῖ μέσα στὶς ὄμορφες ἀπάτες, δὲ γνωρίζει, μηδὲ ζητᾶ νὰ μάθει τὸν πατέρα του, τὴ μητέρα του, ἀπὸ ποῦ εἶναι καὶ ποῦ πηγαίνει. Κ' εἶναι εὐτυχής. Κ' εἶναι βασιλιάς Κ' ἔπειτα, μιὰ μέρα, τὸν κυριεύει ἡ ἱερόσυλη καὶ θανάσιμη περιέργεια νὰ μάθει τὰ μεγάλα μυστικά: Γιατί ἡ δυστυχία καὶ ὁ Πόνος, γιατί ἡ μεγάλη ἀδικία ποὺ φρενιάζει ὡσὰν θανατικὸ ψυχοθερίστρα γύρω του; Ποιός φταίει; Ποιός φταίει;

Κ' ἔρχεται τότε ἕνα Προαίσθημα τυφλὸ μὲ τὰ ὁλάνοιχτα μάτια τοῦ Προφήτη καὶ τοῦ φωνάζει:

— Μή! μὴ ζητᾶς νὰ μάθεις τίποτα! Μή!

Κι αὐτὸς θυμώνει, βρίζει καὶ προχωρεῖ, μὴ μπορώντας πιὰ νὰ σταματήσει στὸν Γκρεμό. Σκοτώνει μέσα του ὅλο τὸν παλιό, εὐτυχισμένο ἄνθρωπο τῶν ἀμαθῶν προγόνων, ὅλον του τὸν Πατέρα, ξεσκεπάζει ἀνόσια κ' αἱμομιχτικὰ τὴ γύμνια τῆς Μάνας Φύσης, παραβιάζει τοὺς αἰώνιους νόμους ποὺ λέ ε: μὴν κόψεις νὰ φᾶς ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς Γνώσης τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Πονηροῦ! Ἄ! θὰ μάθω! Θὰ μάθω! Καὶ προχωρεῖ καὶ τρέχει ξεφρενιασμένος καὶ σκοντάφτει στὸ κάθε βῆμα καὶ πέφτει ἀπὸ γκρεμὸ σὲ γκρεμὸ καὶ σηκώνεται αἱματωμένος καὶ τυφλὸς καὶ σπασμένος καὶ τὰ χέρια του καὶ τὰ γόνατα τρέμουνε κ' οἱ λογισμοί του τρέμουνε καὶ ζητοῦνε μέσα στὰ σκοτάδια μιὰν Ἀντιγόνη..

— Μὴν τὸ λέτε, κ. Γοργία, μὴν τὸ λέτε! Φοβοῦμαι.. ἔλεγε τρομαγμένη ἡ Χρυσούλα, κι ἄθελα τὰ χέρια της σφίγγανε τὸ μπράτσο τοῦ Ὀρέστη, σὰ νἄρθε κανεὶς νὰ τῆς τὸν πάρει καὶ δὲν τὸν ἄφηνε.

Κι ὁ Γοργίας παραμιλοῦσε ἀκόμα:

— Ἡ Ἀντιγόνη εἶναι ἡ Ὀμορφιά. Καὶ δὲ μᾶς μένει πιὰ τίποτα ἄλλο, τώρα ποὺ γενήκαμε τυφλοὶ γιατὶ εἴδαμε ξάφνου γυμνὴ μπροστά μας τὴν Ἀλήθεια, τίποτα ἄλλο νὰ κάμομε παρ' ὅ,τι ἔκανε ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ὅταν τυφλώθηκε: Νὰ λέμε τῆς Ἀντιγόνης νὰ μᾶς πηγαίνει στὰ σπασμένα Ἑλληνικά μας ἀγάλματα καὶ ν' ἁπλώνομε τὰ χέρια καὶ μὲ τ' ἀκροδάχτυλά μας τὰ τρεμάμενα, νὰ βλέπομε τὶς χυτὲς καμπυλότητες τῶν ὡραίων σωμάτων καὶ ν' ἀκούομε τὴν ἁρμονία τὴν ἐφηβικὴ τῶν ὡραίων γραμμῶν.

Ἡ φωνή του εἶχε γίνει γλυκειὰ καὶ τρυφερή, τόσο γλυκειὰ καὶ τόσο τρυφερὴ ποὺ θἄλεγες μιλοῦσε στὴ γυναίκα ποὺ ἀγαπᾶ, μπροστὰ στὴ θάλασσα, τὸ δειλινό.

Ὁ Ὀρέστης τὸν ἄκουε καὶ χαμογελοῦσε μὲ εἴχτο καὶ συλλογιζότανε.

(—Πόσο εἶναι ἀγιάτρευτα λαβωμένος ἀπὸ τὴ σαΐτα τῆς ὀμορφιᾶς! Εἶναι σπασμένος. Μήτε μπράτσα ἔχει πιὰ νὰ ἐνεργήσει, μήτε καὶ μάτια γιὰ νὰ ἰδεῖ. Χαμένη ἡ ζωή του, παραδομένη στὰ ὄνειρα, εὐνοῦχος Σουλτάνος εἶναι, μὲ χίλιες ὄμορφες ὀντάλίσκες — ἰδέες.

Ἄ! μὲ πόση περηφάνεια νοιώθω ἐγὼ μπροστά του τὴ δύναμή μου καὶ τὰ νιάτα!)

Ἔβαλε τὸ χέρι του τὸ χλωμὸ καὶ γυναικήσιο ἀπάνω στὸν ὦμο τοῦ Γοργία καὶ τόνε χάδεψε, προστατευτικὰ οἰχτείροντάς τονε.

Πιὸ σιγὰ τώρα, σὰ νὰ ξομολογιότανε κανένα μυστικό, ξακολούθησε τὸ παραμιλητό του:

— Κάποτε, Ὀρέστη, μοῦ φαίνεσαι καὶ σὺ ἕνας Οἰδίποδας ψυχικός. Ζητᾶς νὰ μάθεις, νὰ γνωρίσεις, μελετᾶς ὁλημέρα, εἶσαι νευρικὸς κι ἀνήσυχος, σκο-